

Livskvalitet i Region Nordjylland

Af Preben Etwil, Danmarks Statistik

Støttet af

TrygFonden

Danmarks Statistik har valgt fire kommuner i Region Nordjylland for at måle forskellige aspekter af livskvaliteten i disse kommuner.

De fire kommuner er valgt ud fra forskellige kriterier:

Aalborg er den største befolkningsmæssige kommune i regionen.

Rebild er udvalgt for at repræsentere en højindkomstkommune i regionen.

Morsø er udvalgt som yderkommune.

Vesthimmerland er den kommune, der har en befolkningssammensætning, der mest ligner hele befolkningssammensætningen i regionen.

Da der af økonomiske årsager, kun er udvalgt fire kommuner i regionen, kan man ikke vise et resultat, der er dækkende for hele regionen. Det er det statistiske materiale for usikkert til.

I livskvalitetsundersøgelsen er der blevet foretaget lidt over 1.000 web-baserede interviews i hver af de udvalgte kommuner, og langt mindre i de kommuner, der ikke er udvalgt. Derfor er der ikke særskilte opgørelser i Statistikbanken for de ikke-udvalgte kommuner.

Det samlede materiale for hele landet er til gengæld så stort og veludbygget, at man med en vis rimelighed kan angive landsresultater.

Tilfredshed med livet

Livskvalitet er en samlebetegnelse for det, der kendetegner det gode liv. Der findes ikke nogen entydig definition af livskvalitet, og det er forskelligt fra person til person, hvad der udgør et godt liv. Alligevel er der også meget, mennesker har til fælles, og som kan formuleres generelt om, hvad livskvalitet er.

Livskvalitet tager afsæt i menneskers personlige oplevelser af forskellige aspekter af deres liv.

Spørgsmål om folks generelle tilfredshed og trivsel er selve kernen i målingen af livskvalitet.

Tabel 1 Tilfredshed med livet alt i alt

		Hele landet	Morsø	Rebild	Vesthim- merland	Aalborg
Gennemsnitlig score						
Alt i alt, hvor tilfreds er du med dit liv for tiden?	Mænd og kvinder i alt	7,5	7,7	7,7	7,7	7,4
	Mænd	7,5	7,6	7,7	7,6	7,4
	Kvinder	7,5	7,8	7,7	7,7	7,4
Alt i alt, hvor tilfreds forventer du at være med dit liv om 5 år?	Mænd og kvinder i alt	8,2	8,2	8,3	8,1	8,2
	Mænd	8,1	8,0	8,2	8,0	8,1
	Kvinder	8,2	8,3	8,4	8,2	8,3
Høj score (8-10)(pct)						
Alt i alt, hvor tilfreds er du med dit liv for tiden?	Mænd og kvinder i alt	59,6	65,7	63,6	63,2	60,5
	Mænd	60,7	64,2	65,5	63,5	61,0
	Kvinder	58,5	67,3	61,7	62,9	59,9
Alt i alt, hvor tilfreds forventer du at være med dit liv om 5 år?	Mænd og kvinder i alt	75,8	74,6	77,5	75,5	75,1
	Mænd	74,7	72,2	75,8	74,7	73,5
	Kvinder	76,9	77,2	79,3	76,4	76,7

På en måleskala fra 0 til 10, hvor 0 er ”slet ikke tilfreds” og 10 er ”fuldt ud tilfreds”, er borgerne i regionens fire kommuner blevet spurgt om deres generelle livstilfredshed her og nu.

Undersøgelsen indikerer, at tilfredsheden i regionen alt i alt, med undtagelse af Aalborg Kommune, ligger over landsgennemsnittet. I to kommuner, Rebild og Vesthimmerland, signalerer kvinderne en større tilfredshed end mændene. Man skal dog være opmærksom på, at resultaterne skal fortolkes med en vis forsigtighed pga. den statistiske usikkerhed, der altid ligger i en interviewbaseret undersøgelse.

Som bekendt kan et simpelt gennemsnit dække over en relativ stor spredning af meget positive og mindre positive svar, hvilket kan udjævne forskellene mellem de forskellige kommuner.

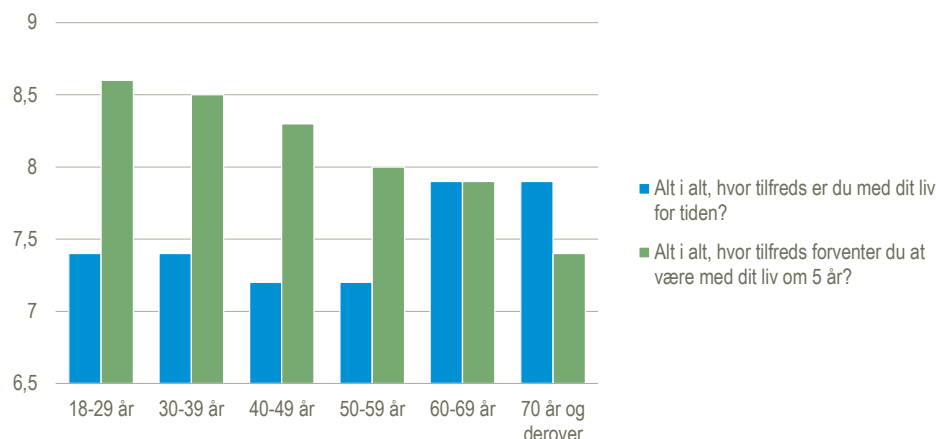
Hvis man ser på den andel af borgere, der har svaret mest positivt relativt på spørgsmålet (en score på mellem 8 og 10), kan man konstatere, at andelen af borgere i Region Nordjylland ser mere positivt på deres aktuelle livssituation, end det der er gældende for landsgennemsnittet.

Morsø ser ud til at have en rigtig stor andel af borgere (to tredjedele), der har en høj tilfredshed med livet alt i alt. Især kvinderne trækker dette gennemsnit op. Aalborg ligger nede omkring landsgennemsnittet, når man ser på andelen af positive borgertilkendegivelser af stor livstilfredshed.

Forventningen til fremtiden i et femårsperspektiv angives at være højest i Rebild, mens Morsø og Aalborg alene ligger på landsgennemsnittet. Vesthimmerland ligger derimod en lille myr under landsgennemsnittet, men resultatet kan være præget af den statistiske usikkerhed.

Undersøgelsen bekræfter, at kvinder alt andet lige ser mere positivt på fremtiden end mændene.

Figur 1 Aldersbetinget tilfredshed med livet, landsgennemsnit

Et typisk kendetegn ved denne undersøgelse er, at de fleste yngre mennesker ser mere positivt på fremtiden i forhold til samtiden. Dette gælder typisk for folk under 60 år, mens fremtidsforventningerne er mindre for folk på 70 år og derover.

Derudover kan man se, at folks opfattelse af deres egen livskvalitet her-og-nu er høj i de unge år, hvorefter den falder i 40 - 50 årsalderen. Herefter indtræder der en stigning helt frem til omkring 75 årsalderen.

Undersøgelsen viser dermed det forhold, der kan genfindes i mange internationale undersøgelser – den såkaldte aldersbetingede U-kurve. Folk starter voksenlivet relativt positivt, hvorefter det falder en smule efterhånden som man stifter familie og får børn. Når ungerne er fløjet fra reden, stiger livstilfredsheden gradvist igen.

Helbred

Helbred er ofte højt placeret, når folk bliver spurgt, hvad der har størst betydning for deres livskvalitet. Helbredet påvirker en persons livskvalitet på flere måder. For det første er sygdom forbundet med smerte og ubehag, der i sig selv sænker en persons livskvalitet. Derudover kan dårligt helbred være med til at begrænse en persons udfoldelsesmuligheder på andre områder. For nogle betyder et dårligt helbred fx, at de ikke kan arbejde eller deltage i sociale aktiviteter. Omvendt kan et godt helbred betragtes som en ressource, der øger folks mulighed for at leve det liv, som de gerne vil.

Set i et generelt perspektiv er et dårligt helbred med til at forkorte levetiden, mens et godt helbred forlænger det. Dermed kan en statistisk opgørelse af *middellevetiden* anvendes som en indirekte indikator for helbred. Middellevetiden beregnes som det gennemsnitlige antal år, en person kan forventes at leve fra sit nulte år.

Tabel 2: Vurdering af eget helbred og middellevetid

	Hele landet	Morsø	Rebild	Vesthimmerland	Aalborg
Hvordan synes du dit helbred er alt i alt?					
	Andel af "meget godt" og "godt"				
Mænd og kvinder i alt	84,2	83,4	86,6	84,4	84,2
Mænd	85,6	84,1	89,0	86,5	86,0
Kvinder	82,9	82,6	84,0	82,2	82,4
Middellevetid (år)	80,1	79,3	80,9	80,5	80,2

Langt hovedparten af den voksne danske befolkning vurderer deres eget helbred som enten "meget godt" eller bare "godt". Kvinder vurderer helt overordnet deres helbred som lidt dårligere end mændenes. Dette skal sammenholdes med, at kvinder de facto gennemsnitligt lever længere end mændene.

Beboerne i Rebild kommune er den kommune i denne undersøgelse, der har den højeste middellevetid. Det er også den kommune, hvor folk tilkendegiver, at de har det bedste helbred. Det gælder både for mændenes og kvindernes vedkommende. Morsø er til gengæld den kommune med den laveste middellevetid og ringeste selvrapporteret helbredstilstand.

Tryghed

Tryghed i relation til personlig sikkerhed er et basalt menneskeligt behov og dermed en vigtig faktor for livskvalitet. En følelse af utryghed kan hæmme individers aktiviteter og muligheder, hvis de fx ikke tør at gå ud efter mørkets frembrud, eller generelt nærer mistillid til andre mennesker. Kriminalitet er en kilde til utryghed og forringet livskvalitet.

Politianmeldt kriminalitet giver ikke det fulde billede af kriminalitetsomfanget i en kommune, da der altid vil være forbrydelser, der ikke anmeldes.

Tabel 3 Kriminalitet og tryghed

	Hele landet	Morsø	Rebild	Vesthimmerland	Aalborg
I hvilken grad føler du dig tryk i dit nærområde efter mørkets frembrud?					
Mænd og kvinder i alt	8,0	8,2	8,4	8,1	8,1
Mænd	8,4	8,5	8,7	8,6	8,5
Kvinder	7,6	7,9	8,1	7,6	7,8
Ofre for anmeldte forbrydelser (pr. 1.000 indbyggere)					
Mænd og kvinder i alt	12,4	6,1	2,1	5,2	10,7
Mænd	10,0	5,7	2,0	3,8	8,5
Kvinder	14,8	6,5	2,3	6,7	13,0

Borgerne i Aalborg og Vesthimmerlands kommuner er dem, der føler sig mindst trygge efter mørkets frembrud i denne undersøgelse. Kvinderne føler sig langt mindre trygge end mændene.

Aalborg er ikke overraskende den mest anmeldteramte kommune af de undersøgte kommuner i Nordjylland. Det forhold at anmeldelser af forbrydelser er stort i regionens største kommune, kan genfindes i de andre regioner. Det er også vigtigt at gøre sig klart i denne sammenstilling, at forbrydelsen er sket i anmeldelseskommunen, og ikke nødvendigvis i den kommune, hvor ofret bor.

Uddannelse

Uddannelse åbner muligheder for folk, og er af stor betydning for arbejdsmarkedstilknytning og dermed også for indkomstforhold. Uddannelse er desuden med til at give personligt selvværd, sociale relationer og anerkendelse fra andre, hvilket alt sammen har indflydelse på en persons livskvalitet. Dertil kommer, at uddannelse socialiserer mennesker ind i samfundets værdier og normer, og danner grundlaget for at udvikle dem til selvstændige og demokratiske individer. Således har uddannelse betydning for folks mulighed for aktiv samfundsdeltagelse. For samfund som helhed er et højt uddannelsesniveau forbundet med høj økonomisk vækst, stærk sammenhængskraft og mindre kriminalitet.

Tabel 4 Tillid til nyt job og erhvervskompetence

	Hele landet	Morsø	Rebild	Vesthimmerland	Aalborg
Hvor høj eller lav tillid har du til, at du kan få et (nyt) job, der passer til din uddannelse?					
Mænd og kvinder i alt	6,4	6,2	6,4	6,4	6,4
Mænd	6,7	6,3	6,9	6,8	6,8
Kvinder	6,1	6,1	5,9	5,9	6,0
Erhvervskompetencegivende uddannelse, 30-59-årige (pct.)					
(2014)	71,3	64,9	75,6	66,1	74,3

Folk har generelt relativ lille tillid til, at deres uddannelse kan føre til et nyt job, der matcher deres uddannelse. Det ser også ud til at der er en vis sammenhæng mellem borgernes beskæftigelsesgrad (tabel 5) og tilliden til, at uddannelse fører til muligheden for et nyt job.

Borgerne i Morsø Kommune er dem med den laveste uddannelsesgrad, og dem med den laveste tillid til muligheden for at få et nyt job gennem uddannelse. Modsat ligger borgerne i Rebild Kommune. Her er uddannelsesgraden relativ høj, og det er tilliden til nyt job også.

Arbejde

Arbejde er centralt i folks opfattelse af livskvalitet i et velfærdssamfund. Det at have arbejde er vigtigt for de fleste som det forsørgelsesgrundlag, man kan bygge sin tilværelse på. Men et arbejde leverer mere end penge, tryghed og komfort. Arbejde leverer også identitet, anerkendelse og et socialt tilhørsforhold. Arbejde viser hvad mennesker kan, og hvem de er.

Det at have et arbejde, er ud over at skabe indkomst, også stærkt identitetsskabende, hvilket er med til at give selvværd og livskvalitet. Omvendt ved man, at mangel på arbejde, eller frykten for at miste det, kan udgøre en trussel mod ens psykiske helbred. På den anden side er arbejde også tidskrævende, og tager tid fra ens fritidsmuligheder. Tilfredshed med sit arbejde er bestemt af mange andre forhold end selve aflønningen. Det drejer sig bl.a. om forholdet til arbejdskolleger, arbejdets indhold, karakter og arbejdsstedet placering.

Tabel 5 Beskæftigelse og tilfredshed med arbejdet

	Hele landet	Morsø	Rebild	Vesthim- merland	Aalborg
Hvor tilfreds er du med dit arbejde?					
Mænd og kvinder i alt	7,4	7,7	7,5	7,7	7,4
Mænd	7,5	7,7	7,7	7,8	7,4
Kvinder	7,3	7,8	7,3	7,6	7,5
Beskæftigelsesfrekvens, 30-59- årige (pct.)	79,8	78,0	85,9	79,9	79,1

Tilfredsheden med ens arbejde ligger i Nordjylland på højde med eller højere end i landet som helhed. Mænd er generelt mere tilfredse med deres arbejde end kvinderne. Her udgør kvinderne i Aalborg og Morsø kommuner dog en undtagelse.

Det ser ikke ud til, at der er en særlig synlig sammenhæng mellem beskæftigelsesfrekvensen og tilfredsheden med ens eget arbejde.

Økonomi

Folks indkomst spiller en helt afgørende rolle for oplevelsen af livskvalitet i et moderne velfærdssamfund. Indkomst giver muligheder for at realisere en række materielle behov så som køb og forbrug af fødevarer, tøj, bolig, rejser og varige forbrugsgoder.

Flere undersøgelser viser, at folks muligheder for et varieret privatforbrug øger folks oplevelse af livskvalitet. Dette kan bedst realiseres gennem en stor og stabil disponibel indkomst. Usikkerhed i indkomsterhvervelsen øger opsparingen, og dæmper forbruget. Mange undersøgelser bekræfter, at usikkerhed om fremtiden af enhver slags påvirker nutiden negativt.

Stor indkomst er dog ikke i alle tilfælde tilstrækkelig til at sikre det ønskede forbrug. Flere personer med relativ stor indkomst melder, at de ikke kan få deres økonomi til at hænge sammen. Omvendt ses det også, at folk med en relativ lav indkomst ikke har problemer med, at få deres økonomi til at hænge sammen. Så indkomst i sig selv er ikke dækkende for folks oplevelse af livskvalitet.

Manglende indkomst øger risikoen for fattigdom, og fattigdom øger risikoen for at lide materielle afsavn. Faktorer der entydigt bidrager negativt til oplevelsen af livskvalitet.

Tabel 6 Økonomisk tilfredshed

	Hele landet	Morsø	Rebild	Vesthim- merlands	Aalborg
Hvor tilfreds er du med din økonomiske situation?					
Mænd og kvinder i alt	6,8	7,0	7,1	6,9	7,0
Mænd	6,8	6,9	7,0	7,0	6,9
Kvinder	6,8	7,0	7,2	6,9	7,0
Personlig disponibel indkomst (median 1.000 kr./år)	198	179	209	186	186

Folks tilfredshed med økonomien er i de undersøgte fire nordjyske kommuner større end på landsplan, og det på trods af, at kun borgerne i Rebild Kommune gennemsnitlig har en større disponibel indkomst end landsgennemsnittet. Så

indkomstens absolutte størrelse er ikke det eneste forhold, der spiller en rolle for folks opfattelse af deres økonomiske tilfredshed.

Sociale relationer

Sociale relationer er af stor betydning for folks oplevelse af deres livskvalitet. Mennesker indgår i sociale relationer i rigtig mange sammenhænge. Disse sammenhænge kan være frivillige eller ufrivillige.

Man ved fra forskellige undersøgelser, at et liv hvor folk kan opnå en god balance mellem arbejde og private interesser i form af tilstrækkelig fritid og sociale relationer giver en god livskvalitet. Ensomhed og den situation, at man ikke har nogen at tale med, trækker entydigt ned i oplevelsen af livskvalitet. Ensomhed har nemlig en tæt sammenhæng med folks almindelige sundhedstilstand. Ensomme har en højere dødelighed og et dårligere helbred end den øvrige befolkning – og derfor også et større plejebehov.

Forholdet til familien, kollegaer og nære personlige venner er helt afgørende for oplevelsen af livskvalitet.

Tilfredshed med familieliv er et spørgsmål, der direkte sigter mod en tilkendegivelse af, hvordan personen føler sit samliv med familien.

Tabel 7 Sociale relationer

	Hele landet	Morsø	Rebild	Vesthimmerlands	Aalborg
Hvor tilfreds er du med dit familieliv?					
Mænd og kvinder i alt	8,0	8,2	8,4	8,3	7,9
Mænd	7,9	8,0	8,2	8,2	7,7
Kvinder	8,2	8,4	8,5	8,5	8,1
Skilsmisser (pr. 1.000 gifte)	15,3	9,2	11,7	15,2	13,0

Alt i alt er holdningen til familielivet tilfredsstillende i de fire nordjyske kommuner der er blevet undersøgt. Ja, den er faktisk større end landsgennemsnit – bortset fra Aalborg. Igen må man konstatere, at kvinderne ser mere positivt på familielivet end mændene.

Den kommune med den laveste skilsmisserate, Morsø, er ikke den kommune, hvor borgerne udtrykker deres største tilfredshed med deres familieliv. Den ære tilfalder borgerne i Rebild Kommune, der har en skilsmisserate på næsten 12 pct.

Boligforhold

Boligen spiller en helt central rolle for menneskers hverdagsliv, og udgør en af de største enkeltposter i en families økonomi. Forholdene i boligen bestemmer i høj grad beboernes levestandard. Det gælder især i vurderingen af pladsforhold, og om boligen er sund at leve i. Boligforhold handler også om mange andre forhold end den konkrete boligstandard og den fysiske indretning. Opfattelsen af boligforhold i et livskvalitetsaspekt handler i høj grad også om boligens fysiske placering, og beliggenhed i lokalområdet samt de sociale relationer der eksisterer i de lokale boligområder.

Tabel 8 Boligtilfredshed

	Hele landet	Morsø	Rebild	Vesthim- merland	Aalborg
Hvor tilfreds er du med din boligsituation?					
Mænd og kvinder i alt	8,1	8,4	8,5	8,4	8,0
Mænd	8,1	8,2	8,4	8,3	7,9
Kvinder	8,2	8,7	8,7	8,5	8,2
Kvadratmeter boligareal (pr. person)					
	52,2	63,3	61,4	61,7	52,2

Folks opfattelse af deres boligsituation er generel relativ positiv. Man kan også se en tendens til, at desto mere plads man har i boligen, desto større tilfredshed. Dog er der ikke en til en sammenhæng. Borgerne i Rebild Kommune signalerer den højeste tilfredshed med deres boligsituation uden at have de fleste kvadratmeter at udfolde sig på. Et andet typisk tegn er, at kvinderne generelt er mere tilfredse end mændene med deres bolig.

Samfundsdeltagelse

Deltagelse i samfundsliv er helt afgørende for folks oplevelse af demokratiet. Demokrati opleves af de fleste som et velfærdsgode, og derfor er det vigtigt at få belyst i hvilket omfang folk deltager aktivt i udøvelsen af de demokratiske processer. Medindflydelse og påvirkning af de politiske beslutningsprocesser bidrager for de fleste til oplevelsen af øget livskvalitet. Kvaliteten af og tilliden til demokratiske institutioner og eliminering af nepotisme og korrupsion, er også centrale elementer i folks velfærdsrettigheder.

Tabel 9 Tilfredshed med lokalpolitikere

	Hele landet	Morsø	Rebild	Vesthim- merland	Aalborg
Hvor høj eller lav tillid har du til lokalpolitikere i din kommune?					
Mænd og kvinder i alt	4,3	4,3	4,5	4,6	4,4
Mænd	4,3	4,2	4,4	4,7	4,4
Kvinder	4,4	4,5	4,5	4,6	4,5
Valgdeltagelse ved seneste kommunevalg (pct.)					
	71,9	80,0	80,8	73,8	68,4

Tilliden til lokalpolitikere er ikke særlig høj i Danmark, dog højere end til folketingspolitikere - selvom valgdeltagelsen er større ved folketingsvalgene end til kommunevalgene.

Borgerne i de fire udvalgte nordjyske kommuner udtrykke dog den samme eller højere tillid til deres lokalpolitikere end set i resten af landet. Ligeledes kan man se, at valgdeltagelsen, bortset fra Aalborg, er højere end på landsplan. Aalborg deler så at sige skæbne med andre storbyer i Danmark, når der ses på borgernes relativ lave valgdeltagelse.

Kvinderne har en tendens til at udtrykke en større tillid til lokalpolitikere end tilfældet er for mændenes vedkommende. Her udgør Vesthimmerlands kvinder dog en undtagelse.